

dicap man har. Dette er blevet påpeget mange gange gennem de senere år.

I 1999 udgav Undervisningsministeriet »Debatoplæg om specialundervisning for voksne«. Hovedlemmerne i oplægget var: mål og kvalitet i ydelsen, sammenhæng og samarbejde uddannelsesinstitutionerne imellem, det tværsektorielle samarbejde og samspil og uddannelses tilbud til unge med særlige behov.

Debatoplægget rejste en række vigtige spørgsmål, bl.a. om, hvad fremtidens specialundervisning for handicappede skal indeholde, og hvilke kriterier der skal danne grundlag for kvaliteten i undervisningen. Debatoplægget peger på en række problemer, bl.a. at der ikke eksisterer objektive berettigelseskrav for modtagelse af specialundervisningstilbud. Det hedder herom i debatoplægget (side 35):

»Der eksisterer ingen objektive berettigelseskrav for modtagelse af et specialundervisningstilbud, idet afgørelser baseres på et konkret skøn i hvert enkelt tilfælde.

Det afstedkommer en del problemer, bl.a. kan lovgivningen ikke sikre ensartethed i undervisningstilbuddet.

Det betyder, at amterne ikke kan fastlægge et fælles grundlag for servicering af den enkelte bruger. Det påvirker brugerne, idet der opstår usikkerhed om, hvilken og hvor meget undervisning de kan forvente at modtage.»

Debatoplægget førte til en efterfølgende drøftelse i forskellige sammenhænge, bl.a. i DSI, (De Samvirkende Invalideorganisationer) og DSI's medlemsorganisationer. DSI har bl.a. udtalt:

»Retsgrundlaget og en dertil hørende vejledning må klart og tydeligt beskrive de rettigheder, handicappede har. ... Der er store forskelle mellem amternes tilbud. Så store forskelle, at vi mener, det udgør et reelt problem. Men vi er på den anden side ikke meget for at beskrive minimumskrav i lovgivningen. Vi er nervøse for, at niveauet i praksis hurtigt kommer til at ligge på den laveste fællesnævner.»

En oversigt over specialundervisning for voksne er samlet i Amtsrådsforeningens publikation »Amternes specialundervisning for voksne: status og forventninger 2003«. Denne publikation gennemgår de hovedprincipper, som danner grundlag for den kompenserende specialundervisning, og beskriver de principper, der her

i landet sigter mod at sikre en ligebehandling, nemlig solidaritetsprincippet, kompensationsprincippet og sektoransvarlighedsprincippet. Rapporten beskriver bl.a. styringen af voksenspecialundervisningen og beskriver undervisningsområderne. Derudover indeholder den en række forventninger og anbefalinger til fremtidens voksenspecialundervisning. Blandt arbejdsgruppens anbefalinger skal her fremhæves, at *»der bør ske en omlægning af ungdomsundervisningen til et uddannelsesforløb for unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, hvor den traditionelle, kompenserende specialundervisning indgår som et delelement«.*

Omtrent samtidig med arbejdsgruppens rapport gennemførte Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) en evaluering af »Specialundervisning for voksne« i Danmark. Rapporten udkom i december 2003 og tegner et billede af et område, der er præget af en positiv indstilling med store frihedsgrader til at prioritere og organisere undervisningstilbuddene. Men det betyder til gengæld også, at der på landsplan opleves markante forskelle i omfanget og indholdet af de tilbud, der gives til de forskellige målgrupper.

I evalueringsgruppens centrale anbefalinger, side 16, hedder det bl.a.:

»Alle unge skal have ret til en ungdomsuddannelse.

Unge med særlige behov bør have ret til at modtage undervisning i forlængelse af folkeskolen på linje med andre unge, og denne ret bør sikres ved lov, så Danmark kommer på niveau med de øvrige skandinaviske lande. Gennem lov om specialundervisning for voksne tilbydes undervisning til unge med generelle indlæringsvanskeligheder og andre unge, som på grund af deres handicap ikke kan profitere af undervisningen på de ordinære ungdomsuddannelser. Loven sikrer imidlertid ikke i praksis, at alle unge med særlige behov tilbydes undervisning, og den sikrer ikke landsdækkende normer om undervisningens omfang og varighed. Undervisningstilbuddene til unge varierer fra amt til amt og fra institution til institution. Undervisningen sigter mod at forberede de unge på voksenlivet, men med forskellig vægt på elevernes personlige, faglige, almene og erhvervmæssige kompetencer. Ungdomstilbuddene adskiller sig væsentligt fra de øvrige undervisningsaktiviteter under lov om specialundervisning for voksne. Det vil være hensigtsmæssigt at etablere et selv-